

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22750/2024
16.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Татјане Ђурица, Татјане Матковић Стефановић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Ана-Марија Смартек, адвокат у ..., против туженог Града Ваљева, кога заступа Заједничко правобранилаштво Града Ваљева и Општине Осечина, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3032/24 од 28.08.2024. године, у седници већа одржаној 16.05.2025. године донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3032/24 од 28.08.2024. године.

УСВАЈА СЕ ревизија **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3032/24 од 28.08.2024. године и пресуда Основног суда у Ваљеву 5П 2403/22 од 28.03.2024. године, и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Ваљеву је донео пресуду 5П 2403/22 дана 28.03.2024. године, којом је у I ставу изреке усвојио тужбени захтев тужилаца и обавезао туженог да тужиоцима плати укупно износ од 986.000,00 динара и то тужиоцу АА износ од 42.580,00 динара на име накнаде за изузетих 21,29 м² на кат.парц.бр. ../2 уписаној у листу непокретности број КО Ваљево, са законском затезном каматом од 28.03.2024. године као дана пресуђења до исплате и тужиоцу ББ износ од 943.420,00 динара на име накнаде за изузетих 471,71 м² (344,71 м² сразмерно свом сувласничком делу на парцели број ../2 уписаној у листу непокретности број КО Ваљево; 87 м² на парцели број ../3 уписаној у листу непокретности број .. КО Ваљево и 40 м² на парцели број ../7 уписаној у листу непокретности број .. КО Ваљево, са законском затезном каматом од 28.03.2024. године као дана пресуђења па до исплате и у ставу II изреке обавезао туженог да тужиоцима на име трошкова спора исплати износ од 322.956,05 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж 3032/24 дана 28.08.2024. године којом је одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио наведену првостепену пресуду.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио посебну ревизију, којом пресуду побија због због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао разлоге посебне ревизије по одредбама члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ брпк 72/2011 ... 10/2023 – др. закон) и одлучио да дозволи одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда на основу кога је донета побијана правноснажна пресуда у другом степену, предметне парцеле уписане су у Катастар непокретности Општине Ваљево, парцела број ../2 површине 550 м², градско-грађевинско земљиште, култура – остало вештачки створено неплодно земљиште у праву својине тужиоца АА са уделом 32/550, а тужиоца ББ са уделом од 518/550; парцела број ../7 површине 40 м², градско-грађевинско земљиште, по култури – остало вештачки створено неплодно земљиште у праву својине тужиоца ББ; парцела број ../3 површине 280 м², градско-грађевинско земљиште, по култури – остало вештачки створено неплодно земљиште, у праву својине тужиоца ББ. Од наведене три парцеле, за две парцеле - број ../3 и број ../7 утврђено је да се према Плану генералне регулације Градац налазе у зони саобраћајнице. За све три парцеле првостепени суд је увидом у податке Катастра непокретности утврдио да су у потесу улице За катастарску парцелу број ../3 првостепени суд је утврдио да се њени делови налазе у саставу катастарских парцела број ../5, ../4, .. и .. . Надаље, утврђено је да се део катастарске парцеле ../3 налази под асфалтом, у површини од 55 м², део је затрављен у површини од 11 м² и други део је под застаром асфалта у површини од 21 м². За ту парцелу је вештак геодетске струке навео да је у катастру евидентирана као ... улица. Парцела број ../7 површине 40 м² према утврђеним чињеницама одговара по месту и положају катастарском операту и за ту парцелу нема других утврђених чињеница о њеном фактичком стању.

Из тако утврђених чињеница не може се проверити закључак нижестепених судова да све три парцеле број ../2, ../3 и ../7 КО Ваљево на терену представљају улицу Уз то, утврђена је вредност парцеле број /7, која парцела није предмет тужбеног захтева, а за коју је вештак утврдио да није евидентирана у катастру и да не постоји као таква, а са друге стране, да парцела ../7 наведена у решењу о вештачењу одговара катастарској парцели ../7 КО Ваљево.

Код овако утврђених чињеница не може се проверити правилност примене материјалног права у доношењу побијане одлуке. Одлука о досуђењу новчане накнаде тужиоцима за земљиште као да је изградњом улице са комуналном инфраструктуром фактички експроприсано тужиоцима и постало јавна својина туженог, према тако утврђеним чињеницама се не може прихватити за правилну.

Закључак другостепеног суда да је предметно земљиште – катастарске парцела ../2, ../3 и ../7 у датој површини фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица и јавни пут, и да је на тај начин извршена такозвана фактичка експропријација у складу са планским актом, произилази за неутемељен у чињеницама које је првостепени суд изнео ради одлучивања о тужбеном захтеву. Код изнетих утврђених чињеница, а посебно за парцелу ../7 за коју нема утврђених чињеница о њеном фактичком стању, за сада се не може извести закључак да су све три парцеле у њиховим површинама приведене намени саобраћајнице утврђеном Планом генералне регулације. Са друге стране, ни закључак другостепеног суда да се ради о улици, која је по Закону о јавној својини добро у општој употреби јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази, дакле у јавној својини туженог, за сада се не може проверити, са аспекта примене Закона о јавним путевима, према којем је улица јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. став 1. тачка 7.).

Фактичка експропријација настаје када се на земљишту граде инфраструктурни објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно о изузимању земљишта, чиме се власник фактички лишава права својине на земљишту са свим атрибутима својине, а без исплаћене накнаде. На тај начин без спровођења законом прописаног поступка експропријације власник је онемогућен да користи своју имовину, већ она постаје доступна за употребу неограниченом броју лица, за јавне намене. На тај начин се власнику ускраћује мирно уживање својине, односно одузима му се право својине у јавном интересу без исплаћивања накнаде, што је супротно одредбама члана 58. Устава Републике Србије који јемчи право на имовину.

У конкретном случају, због нерасправљених чињеница о фактичком стању предметних парцела, не може се извести закључак да ли постоји таква повреда права на имовину тужилаца, која би изискивала досуђивање накнаде за одузето право својине на непокретностима у корист јавне својине туженог.

Због тога је усвојена ревизија туженог, укинуте су другостепена и првостепена пресуда и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење. Одлука је донета по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**